

здобувач кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.

У статті розкривається зміст адміністративно-правового регулювання медичного забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, висвітлюється питання щодо адміністративно-правових засад функціонування медичної служби Збройних Сил України, розкривається сутність військово-медичної доктрини України. Автор статті акцентує увагу на особливостях формування та розвитку в державі територіальної системи медичного забезпечення.

Ключові слова: адміністративно-правового регулювання медичного забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, адміністративно-правові засади функціонування медичної служби Збройних Сил України.

В статье раскрывается содержание административно-правового регулювання медичного забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, освещается вопрос относительно административно-правовых принципов функционирования медицинской службы Вооруженных Сил Украины, раскрывается сущность военно-медицинской доктрины Украины. Автор статьи акцентирует внимание на особенностях формирования и развития в государстве территориальной системы медицинского обеспечения.

Ключевые слова: административно-правового регулювання медичного забезпечення військовослужбовців Вооруженных Сил Украины, административно-правовые принципы функционирования медицинской службы Вооруженных Сил Украины.

Maintenance of the адміністративно-правового adjusting of the medical providing of servicemen of Military Powers of Ukraine opens up in the article, a question is illuminated in relation to адміністративно-правових principles of functioning of medical service of Military Powers of Ukraine, essence of military medical doctrine of Ukraine opens up. The author of the article accents attention on the features of forming and development in the state of the territorial system of the medical providing.

Keywords: адміністративно-правового adjusting of the medical providing of servicemen of Military Powers of Ukraine, адміністративно-правові principles of functioning of medical service of Military Powers of Ukraine.

Основні засади функціонування медичної служби Збройних Сил регламентує військово-медична доктрина України. Провідні науковці військової медицини нашої держави [1; с. 26] визначають військово-медичну доктрину України як сукупність науково обґрунтованих принципів, єдиних

організаційних вимог і професійно-технологічних стандартів військової медицини, спрямованих на зміцнення здоров'я, збереження і підвищення боєздатності особового складу, на збереження життя, запобігання інвалідності та якомога швидше повернення до строю чи трудової діяльності

максимальної кількості поранених і хворих, а також на досягнення максимальної ефективності всієї системи медичного забезпечення Збройних Сил України.

З метою створення сучасної, високоефективної, економічно доцільної системи медичного забезпечення ЗС України, яка б повністю відповідала вимогам Військово-медичної доктрини, а, головне, належним чином враховувала б інтереси держави та військовослужбовців, — продовжується реформування системи медичного забезпечення ЗС України на мирний і воєнний час. Одним з основних завдань її реформування є інтеграція ще у мирний час системи медичного забезпечення ЗС України із загальнодержавною системою охорони здоров'я населення України, тобто включення ресурсів військової медицини до єдиного медичного простору нашої держави.

Медична служба ЗС України готова брати участь у формуванні єдиного медичного простору держави. Для цього вона має розгалужену мережу лікувальних закладів госпітальної системи, потужну санітарно-епідеміологічну службу, комплекс військових санаторіїв, стоматологічну службу, військово-лікарську експертизу, патолого-анатомічну і судово-медичну служби ЗС України та достатню кількість підготовленого персоналу, які доцільно залучити до єдиного медичного простору держави [2; с. 191].

Основною ланкою госпітальної системи МО України є військовий госпіталь або військово-медичний центр. Система являє собою піраміду, на вершині якої перебуває ГВКГ МО України у м. Києві — багатопрофільна лікувально-профілактична установа, де надається високоспеціалізована медична допомога та успішно

використовуються новітні медичні технології. У складі госпіталю — 19 спеціалізованих клінік, велика кількість окремих лікувально-діагностичних підрозділів. Щороку в госпіталі проходить лікування понад 22000 хворих, виконується понад 7000 оперативних втручань. ГВКГ МО України здійснює керівництво лікувально-профілактичною роботою центральних (базових, гарнізонних) військових госпіталів і є клінічною, навчальною, науково-дослідною та методичною базою Української військово-медичної академії, лікувальних установ, науково-дослідних та інших закладів ЗС України і МОЗ України (перший рівень).

Другий рівень — це чотири центральні військові госпіталі, що розташовані у великих обласних центрах — Одесі, Львові, Вінниці та Чернігові. Перші три з них — клінічні бази відповідних медичних університетів. Зазначені госпіталі підпорядковуються ГВКГ МО України, начальник якого координує їх діяльність.

Центральним госпіталям підпорядковуються базові військові госпіталі (третій рівень). Якщо в центральних госпіталях надається спеціалізована допомога, то в базових — кваліфікована медична допомога з елементами спеціалізованої. Кожному центральному госпіталю підпорядковується 2–3 базових госпіталі.

Керівники базових військових госпіталів координують роботу гарнізонних госпіталів, військових лазаретів та окремих медичних батальйонів. Медичні пункти і лазарети військових частин теж підпорядковуються гарнізонним госпіталям (четвертий рівень). Окремі з базових та гарнізонних військових госпіталів теж є клінічними базами медичних вузів (Дніпропетровськ, Івано-Франківськ, Сімферополь, Харків, Чернівці).

Надійність роботи госпітальної системи ЗС України підтверджується функціонуванням системи медичного забезпечення військовослужбовців та пенсіонерів МО України Київського гарнізону. З метою вирішення практичних завдань щодо реформування та оптимізації системи медичного забезпечення військовослужбовців і пенсіонерів МО України в Київському гарнізоні на базі ГВКГ МО України наказом міністра оборони №399 від 05.11.97р. було створено нову функціональну структуру – Київський військово-медичний центр (КВМЦ).

Для ефективної діяльності КВМЦ своєчасно була відпрацьована юридично-правова база реформування медичного забезпечення Київського гарнізону, яка включає наказ міністра оборони України №399 від 05.11.97р. «Про реформування лікувально-профілактичного забезпечення у Київському гарнізоні», яким затверджено «Тимчасове положення про Київський військово-медичний центр» та «Положення про лікарську територіальну дільницю» і наказ начальника Київського гарнізону №35 від 26.12.97р. «Про закріплення військових частин, військово-навчальних закладів, підприємств та організацій Міністерства оборони України за військово-лікувальними установами і медичними підрозділами Київського гарнізону», а також затверджена «Інструкція про порядок роботи лікарсько-територіальної та стоматологічно-територіальної дільниці Київського військово-медичного центру, розташованих у військовій частині або у військово-навчальному закладі».

Робота КВМЦ дає змогу організувати відновлювальне лікування (долікування і реабілітацію) з використанням для цієї мети реабілітаційних ліжок санаторію «Пуца-Водиця», лазаретів медичних пунктів, а також

частини ліжкового фонду Ірпінського гарнізонного госпіталю і його філіалу «Святошино», широко використовувати денні стаціонари, стаціонари вдома з метою скорочення кількості хворих, що лікуються стаціонарно.

Надання всіх рівнів медичної допомоги проводиться під єдиним організаційним і методичним керівництвом Головного військового клінічного госпіталю – начальник якого є водночас і начальником КВМЦ.

КВМЦ взаємодіє з військово-медичними закладами Служби безпеки, Прикордонних військ, Міністерства внутрішніх справ України, а також цивільними лікувальними установами і науково-дослідними інститутами у межах своєї компетенції. Ця взаємодія здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16.10.95р. №819 «Про взаємодію медичних служб Збройних сил та інших формувань з державною системою охорони здоров'я і про створення загальнодержавної системи екстремальної медицини» [4; с. 272].

З метою подальшої оптимізації системи лікувально-діагностичного забезпечення ЗС України у Науково-дослідному інституті проблем військової медицини проведено спеціальне дослідження щодо моделювання системи етапного стаціонарного лікування військовослужбовців.

На обсяги медичного забезпечення на різних рівнях лікувально-діагностичної вертикалі (медична служба військової частини – окремий медичний батальон – гарнізонний госпіталь – базовий госпіталь – центральний військовий госпіталь – Головний військовий клінічний госпіталь МО України) впливає широкий спектр факторів:

- чисельність та структура контингенту (у тому числі і вікова), що обслуговується;

- рівень і структура захворюваності та госпіталізації;
- існуючі потреби та можливості розподілу потоків хворих на різні рівні (етапи) лікувально-профілактичної вертикалі;
- терміни лікування тощо.

Усі зазначені вище фактори можуть бути розподілені на окремі складові в геометричній прогресії, що значно ускладнює прийняття обґрунтованих управлінських рішень у процесі перспективного планування[3; с. 211].

На рівні сортувальних підрозділів у межах реальної системи етапного лікування виділяють хворих хірургічного та терапевтичного профілю; хворих тих чи інших класів, груп, підгруп і нозологічних форм захворювань між якими можливий перехід із одного стану в інший. Не виключено, наприклад, що хворі, які потребують хірургічних втручань, можуть ще захворіти і на терапевтичну хворобу.

На сьогодні програма з використанням даних, які характеризують інтенсивність переходу елементів системи із стану в стан, тривалості термінів затримки у лікувальних закладах (медичних пунктах) та даних про рівень захворюваності, може вираховувати такі показники:

- чисельність хворих (травмованих, постраждалих), які перебувають у будь-який момент часу в будь-якому лікувально-профілактичному закладі (медичному пункті);
- чисельність хворих (травмованих, постраждалих) будь-яких класів, груп, підгруп та нозологічних форм хвороб в цілому у системі на будь-який час;
- загальний обсяг роботи системи щодо обслуговування хворих (травмованих, постраждалих) будь-яких класів, груп, підгруп та нозологічних форм хвороб у ліжко-днях;

- загальний обсяг роботи будь-якого лікувально-профілактичного закладу (медичного пункту) системи лікувально-евакуаційного забезпечення щодо обслуговування хворих будь-яких класів, груп, підгруп і нозологічних форм хвороб та в цілому.

Таким чином, організація медичного забезпечення військовослужбовців ЗС України, членів їх сімей та пенсіонерів МО виходить далеко за межі оборонного відомства й повинна інтегруватися в єдиний медичний простір України. Це обумовлено, передусім, тим, що медична служба ЗС України сьогодні виконує завдання з медично-соціального захисту понад 1 млн громадян нашої держави. З другого боку, цивільне населення України все частіше звертається за медичною допомогою до ГВКГ МО України та центральних військових госпіталів оперативних командувань. Підтвердженням такого висновку можуть слугувати такі статистичні дані. Так, за період з 1997 р. по 2013 р. щорічно в лікувальних установах КВМЦ поправляли своє здоров'я від 3500 (1997 р.) до 7600 (2013 р.) наших співвітчизників. Отже, тільки за чотири останні роки лікарі ГВКГ МО України надали високоспеціалізовану медичну допомогу 20000 осіб із числа цивільного населення. Високий рівень лікувально-діагностичного процесу у військових лікувально-профілактичних закладах підтверджений і відповідними контрольними органами держави. Так, ГВКГ МО України та центральні військові госпіталі (ЦВГ) оперативних командувань Вищою акредитаційною комісією МОЗ України акредитовані за найвищим четвертим рівнем. Таким чином, структурно-функціональний аналіз медичної служби Воєнної організації України на прикладі системи

медичного забезпечення ЗС України свідчить, що наявні у медичній службі силових міністерств та інших відомчих структур держави сили і засоби можуть суттєво доповнити ресурси єдиного медичного простору нашої держави.

Практичним підтвердженням життєздатності загальнодержавної системи надання медичної допомоги цивільному населенню і військовослужбовцям Збройних Сил України може бути територіальна система медичного забезпечення.

Література

1. Стеценко С.Г. Адміністративне право України: навчальний посібник / С.Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2007. — 624 с.
2. Стеценко С.Г. Право и медицина: проблемы соотношения. — / С.Г. Стеценко. Монография: Международный университет, М. — 2002. — 250 с.
3. Стеценко С.Г. Медичне право України: підручник / За заг. ред. д.ю.н., проф. С.Г. Стеценка, В.Ю. Стеценко, І.Я. Сенюта — К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. — 507 с.
4. Столяров Г.С. Статистика охорони здоров'я: навч. -метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Г.С. Столяров, Ю.В. Вороненко, М.В. Голубчиков. — К. : КНЕУ. — 2000. — 187 с.